

[Steen Folke]

kansk satellitspionage, samt et kommunikationsanlæg, hvis formål er at formidle angrebsordrer til amerikanske bombefly, begge dele placeret på Thulebasen og kendt henholdsvis under navnet OL-5 – det er satellitstationen – og Green Pine og Giant Talk – det er kommunikationsanlæggene. Ingen af disse anlæg er omtalt med så meget som ét ord i forsvarskommandoens publikation »Grønland og Polarområdet«, seneste udgave maj 1982.

I bogen »Grønland – Middelhavets Perle« hævdes det, at Grønland spiller en langt større rolle end hidtil antaget i de amerikanske forberedelser til en eventuel atomkrig. Det hævdes endvidere, at en række af de nævnte elektroniske anlæg i Grønland og især på Thulebasen først og fremmest er anvendelige i forbindelse med en offensiv atomstrategi, den såkaldte counterforce-strategi, som er baseret på evnen til et overraskelsesangreb, et første slag, der skal udradere modstandernes atomarsenal.

Dagbladet Information bragte den 6. januar 1983 et interview med de to relevante kontorchefer i forsvarsministeriet, der benægtede ethvert kendskab til de anlæg, jeg har nævnt. Det var, før bogen var udkommet. Men da forsvarsministeren den 12. januar 1983 svarede på mit første spørgsmål om sagen, var man blevet klogere. I mellemtiden havde ministeriet haft mulighed for at sætte sig ind i bogens dokumentation, og nu sagde ministeren, at man sådan i al almindelighed godt kendte de pågældende varslings- og kommunikationsanlæg, men at de skam var ganske uskyldige, og enhver påstand om, at de kunne bruges til atomangreb på Sovjetunionen, var ren spekulation.

Den 19. januar 1983 svarede forsvarsministeren på nye spørgsmål i sagen fra mig og min medspørger. Nu erkendte ministeren, at anlæggene kunne bruges til at videregive meddelelser til vestlige fly. Det, som ministeren pænt kalder meddelelser, omfatter angrebsordrer til strategiske bombefly, men det vender jeg tilbage til under debatten.

Under alle omstændigheder ser det ud til, at amerikansk militær bruger anlæggene i Grønland til langt mere end hidtil antaget. Forsvaret af Grønland har det ikke meget med at gøre. Tværtimod er det klart, at de amerikanske anlæg må være oplagte og højt prioriterede bombemål i en atomkrig mellem

USA og Sovjetunionen, og alt tyder på, at såvel danske myndigheder som Grønlands hjemmestyre har alt for lidt indsigt i, hvad der faktisk foregår på baserne. Hertil kommer, at udviklingen på baserne er unddraget enhver form for parlamentarisk kontrol eller indsigt. Det er ganske uacceptabelt. Derfor denne forespørgselsdebat, som under ingen omstændigheder bliver det sidste ord i denne sag.

Besvarelse

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Ved indledningen til denne forespørgselsdebat mener jeg, det er formålstjenligt at gøre sig visse grundlæggende forhold klart. For det første er forsvaret af Grønland ikke alene et spørgsmål om militært at sikre et meget vitalt område i det vestlige forsvarssystem. Det er heller ikke et særanliggende mellem USA og Danmark, men et fælles ansvar over for de øvrige NATO-lande.

Som en naturlig følge af rigsfællesskabet for Grønland og Danmark påhviler der os et ansvar for forsvaret af Grønland. Forsvaret af den sydlige del af Danmark stiller imidlertid så store krav til landets forsvarsberedskab og økonomi, at det inden for alle realistiske rammer vil være umuligt for os at afse de tilstrækkelige midler til Grønlands forsvar.

Disse fakta var blandt forudsætningerne, da Danmark den 27. april 1951 indgik en overenskomst med USA om forsvaret af Grønland, og disse forudsætninger har ikke ændret sig i de mere end 30 år, der er gået siden da.

Overenskomsten hjemlede bl.a. adgang til oprettelse af dansk-amerikanske forsvarsområder, og uden at gå i detaljer om overenskomstens indhold vil jeg gerne slå to ting fast. Det fremgår utvetydigt af overenskomsten, at denne hviler på dansk suveræniteten over Grønland, og at de områder, der stilles under amerikansk ledelse, af USA kan indrettes til militært brug.

Deri ligger en naturlig ret og forpligtelse til en fortløbende konsultation mellem de to lande, og som jeg senere vil komme ind på, er dette aspekt af samarbejdet blevet tilgodeset i de forløbne år.

De forsvarsområder, der for øjeblikket er under amerikansk ledelse, er forsvarsområderne ved Thule og ved Søndre Strømfjord,